

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 336/14

KLAGER: Jan Guldahl
ADRESSE:
PUBLIKASJON: Adresseavisen (nett)
PUBLISERINGSDATO: 22.10.2014
STOFFOMRÅDE: Økonomi
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Tittelbruk, kontroll av opplysninger, feilaktige opplysninger, saklighet og omtanke
REGISTRERT: 02.11.2014
BEHANDLET I PFU: 27.01.2014
BEHANDLINGSTID: 85 dager
KLAGEGRUPPE: Næringsdrivende/Bedrift
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Adresseavisen publiserte **onsdag 22. oktober 2014** (kl 08.28) en nettartikkel med tittelen «**Jan Guldahl går med underskudd**» og ingressen:

«Mens andre som driver synskirurgi går stabilt, taper Jan Guldahl og Trondheim Øyelegesenter stadig penger.»

Artikkelen:

«Inntektene for 2013 er nesten halvert siden 2011, og sviktet med hele 36 prosent fra 2012 til 2013. Mens omsetningen var 25,5 millioner kroner i 2011 og 21 millioner i 2012, er den på 13,4 millioner i 2013, viser årsregnskapet. Det gir minustall både på driftsresultat og resultat før skatt som er på henholdsvis 2,3 og 2,4 millioner kroner. Underskuddet er på 1,7 millioner kroner.»

[...]

«Adresseavisen har kontaktet Jan Guldahl med spørsmål om årsregnskapet, men fått til svar at han ikke gir kommentar til avisen. I årsberetningen skriver Guldahl imidlertid at «Bedriften har stabil aktivitet, det forventes et tilfredsstillende år.»»

KLAGEN:

Klager er Jan Guldahl som eier og driver Trondheim Øyelegesenter. Det reageres på tittel og ingress. Klager mener Adresseavisen framstiller det som om hans klinikk går dårligere økonomisk enn hva som er tilfellet for konkurrentene. Dette er feil.

Ifølge klager er det to feil i ingressen. Det vises til regnskapstallene for konkurrentene, og klager skriver: «ingen av konkurrentene «går stabilt» slik Adresseavisen påstår». Trenden med nedgang er også den samme på landsbasis.

Videre viser klager til regnskapstallene for sin klinikk. Driftsresultat på -2,2 mill i 2013, men +5,1 mill i 2012. «Med andre ord: Trondheim Øyelegesenter «taper ikke stadig penger», slik Adresseavisen påstår. Minus foran driftsresultatet i 2013 er det første i selskapets historie. I 2012 var Trondheim Øyelegesenter den synskirurgiklinikken som gikk best her i landet. Ved å presentere Trondheim Øyelegesenters resultat slik Adresseavisen gjør, oppnår avisen å tegne et bilde der pasienter ikke kommer til vår klinikk, mens de strømmer til konkurrentene som før. Dette er altså beviselig feil.»

Også tittelen mener klager er feil da det ikke er klager som går med underskudd, men Trondheim Øyelegesenter AS.

Adresseavisen brakte ifølge klager heller aldri noen rettelse, verken på tittel eller ingress.

Ifølge klager er avisen ute etter å «ta» undertegnede. Det opplyses at Adresseavisen er felt to ganger i PFU i saker om ham. Klager opplever at den påklagede artikkelen føyer seg inn i denne konteksten.

Klager opplyser at en leser (en samarbeidspartner) reagerte og tok kontakt med avisens journalist. Det vises her til samtalen slik den er referert til klager. Ifølge klager viser samtalen at journalisten ikke hadde anstrengt seg for å sjekke fakta. Journalisten kunne ikke svare på hvilke andre, innen bransjen, som gikk stabilt, ei heller hvilke konkurrenter det var sammenlignet med? Journalisten kjente heller ikke til store aktører i bransjen og det faktum at flere går med underskudd etc. Journalisten opplyste at hun selv ikke hadde valgt å skrive saken, men fått beskjed om å gjøre det.

Det opplyses også at en av klagers pasienter hadde skrevet kommentar under artikkelen. Han hadde forsøkt fem ganger, men meldingen var moderert bort hver gang. Klager: «Det fremstår som åpenbart at Adresseavisen ikke ville ha noen korrigerende opplysninger til saken, [..]».

Artikkelen «Guldahls underskudd» var ifølge klager blant de tre mest leste sakene denne formiddagen. Klager mener den usanne vinklingen har bidratt til å sette Trondheim Øyelegesenter i et uheldig lys markedsmessig. «Sannheten er at Trondheim øyelegesenter har gått med gode resultater - ja endog bedre enn konkurrentene - helt frem til 2013. I tillegg; når vi først taper penger i 2013, taper vi mindre enn konkurrentene.»

Ifølge klager er avisens «svært lemfeldige omgang med fakta og manglende vilje til å foreta elementær sjekk av sak» et klart brudd på god presseskikk. Det vises til punkt 3.2, 4.1, 4.4. og 4.13.

TILSVARSRUNDEN:

Adresseavisen opplyser at de en time etter at saken ble publisert ble gjort oppmerksom på at sammenligningen med den øvrige bransjen kunne være misvisende og at de korrigerer umiddelbart. Klokket 09.50 (en drøy time etter publisering) ble ingressen endret til:

«Synskirurgi er ikke like lønnsomt for Jan Guldahl. Trondheim Øyelegesenter taper stadig penger.»

Avisen skriver: «Den opprinnelige teksten var ikke direkte feil, andre i bransjen har hatt en relativt stabil utvikling, men da vi fant ut at disse ikke driver med laserkirurgi, som er en viktig del av Guldahls praksis, kom vi til at det var riktig å endre ingressen. Det er ikke uvanlig at nettpubliserte saker blir korrigeret, omredigert eller oppdatert i løpet av den første tiden etter publisering.»

Videre mener avisen at tittelen må sies å være akseptabel innenfor en journalistisk tolkning. «Guldahl er både eier, styreleder og daglig leder av øyelegesenteret. Når selve firmanavnet også kommer tydelig frem i ingressen, kan vi ikke se at tittelen går lenger enn det er dekning for i stoffet.»

Når det gjelder ordet «*stadig*» i ingressen. «Vi er enig i at det kan diskuteres om det er dekkende for situasjonen, men vi kan ikke se at en unøyaktig bruk av ordet representerer et brudd på god presseskikk. Etter å ha mottatt klagen, har vi likevel tatt bort dette ordet.»

Avisen opplyser også om at journalisten gjorde flere forsøk på å komme i kontakt med Jan Guldahl. «Hun ringte ham fire ganger uten å få svar. Da hun sendte SMS, kom følgende svar: «Ingen kommentar til Adresseavisen». Da hun presiserte at hun ønsket å få snakke med ham om regnskapet, var beskjeden: «Du har fått svar». [...] Mangel på kontakt med kilden fratar oss ikke ansvaret for å få saken mest mulig korrekt, men Guldahl har heller ikke benyttet anledningen til å bidra til dette.»

Når det gjelder kommentarene skriver avisen at det er firmaet Interaktiv Sikkerhet som forhåndsmodererer nettdebatten hos Adresseavisen (og flere andre mediehus i Norden). «De har ingen instruksjoner fra oss om å stoppe innlegg med kritikk av avisen, og de vet ikke hvem Guldahl er. De opplyser at innlegget er sendt inn tre ganger, og at det ikke ble publisert fordi det inneholdt eksterne lenker, noe vi, i henhold til våre debattregler, ikke godtar. Det aktuelle innlegget handlet for øvrig om de misvisende opplysningene som raskt ble fjernet fra ingressen.»

Oppsummert: «Ingressen hadde opprinnelig en inngang som det neppe var full dekning for. Den ble raskt endret. Tittelen mener vi er akseptabel, gitt Guldahls roller i øyelegesenteret. Bruken av ordet «*stadig*» (er strøket i ettertid) kan etter vårt skjønn ikke sees på som et brudd på god presseskikk.»

Klager viser til at omtalen av opprinnelig ingress er «misvisende», og skriver: «Som jeg allerede har dokumentert i klagen, er ikke dette bare misvisende slik avisen hevder. Det er direkte galt. Avisen prøver i tilsvaret å pynte på dette faktumet.»

Klager mener også at selve «rettelsen» også gir saken en feil fremstilling. «Trondheim Øyelegesenter taper ikke "stadig penger". Det var første gang i selskapets historie at vi tapte

pengen i 2013. Avisens "rettelse" var med andre ord like feil.»

Klager viser også til at avisen når har fjernet ordet «stadig» fra ingressen. «De har med andre ord innsett at begrepet ble feil. Hvis ikke hadde de jo beholdt uttrykket, naturligvis.»

Klager avviser at andre i bransjen har en «relativt stabil utvikling» og skriver: «Bransjen har slitt i det siste og det som har vært symptomatisk er tap. Jfr. regnskapstallene til de "andre i bransjen".»

Det fastholdes at tittelen er feil: «Jeg som person går ikke med underskudd. Det er det Trondheim Øyelegesenter AS som gjør. Det er to helt forskjellige forhold.»

At klager ikke svarer avisen, er fordi: «Adresseavisen gjennom flere år har vært ute etter å fremstille meg i så negativt lys som mulig. Jeg ønsker følgelig ingen kontakt med avisen. Det fritar imidlertid ikke Adresseavisen for at en sak som bygger på regnskapstall og økonomiske fakta, skal fremstilles korrekt. [...] I dette tilfellet kan jeg dessuten ikke se at en eventuell kommentar fra min side ville ha endre noe på den måten Adresseavisen ønsket å fremstille situasjonen på i tittel og ingress.»

Poenget for klager med å vise til samtalen med journalisten var «å vise til at avisens journalist var rimelig blank hva angår kunnskap om de andre i bransjen, samt at hun sa rett ut at dette var en sak hun ikke engasjerte seg særlig i, det var et oppdrag hun hadde fått fra overordnet hold. Etter mitt syn er dette interessant, fordi det kan forklare noen av den lemfeldige omgangen med fakta.»

«Adresseavisen har ennå ikke forstått hva som er fakta i bransjen. Stadig roter de med forståelsen av enkle regnskapstall og hvem som driver med hva blant våre konkurrenter. De dokumenterer at det faktisk foreligger *tre* ulike publiserte utgaver av den aktuelle saken i nettutgaven. Hvorav de to første var feil. Det rettet den første feilen med en ny feil. Etter tilsvaret fastholder jeg med enda større styrke at avisen bryter god presseskikk. Både i forhold til VVP 3.2. / 4.1. / 4.4. og 4.13.»

Adresseavisen skriver: «Poenget er at vi allerede etter ca én time tok bort denne delen av ingressen og at vi senere også fjernet ordet «stadig». Grunnen til at det ordet ble brukt, var at omsetningen til Trondheim Øyelegesenter hadde gått ned to år på rad. Men siden 2013 var det første året med tap, ser vi at ordet «stadig» likevel ikke blir korrekt. Tittelen på saken (med Guldahls navn) mener vi fortsatt må kunne regnes som akseptabel innenfor en journalistisk tolkning av sakens nyhetspoeng.»

Klager kom etter tilsvarende runden med kopi av tre artikler. Ifølge klager viser de to første oppslagene at både tittel og ingress er feil, mens i oppslag tre er tittel feil da det ikke er klager som person som taper penger.

Adresseavisen hadde ikke ytterligere kommentarer.